



Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(říjen 2024)

★ Balíček Evropské komise ohledně rozšíření za rok 2024

Evropská komise dne 30. října přijala výroční balíček týkající se rozšíření, který obsahuje podrobné posouzení současného stavu a pokroku, jehož dosáhly Albánie, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Černá Hora, Severní Makedonie, Srbsko, Gruzie, Moldavská republika, Ukrajina a Turecko na jejich cestě k přistoupení do Evropské unie. K posouzení jsou připojena doporučení a pokyny týkající se reformních priorit.

Rozšíření je historickou příležitostí jak pro přistupující země, tak pro stávající členské státy a EU jako celek. Větší a silnější Unie má významné socioekonomické, politické a bezpečnostní výhody. Proces rozšíření je i nadále založen na zásluhách a závisí na objektivním pokroku dosaženém každým z partnerů. Demokracie, právní stát a základní hodnoty budou i nadále základními kameny politiky rozšíření EU.

Proces rozšíření získal v letech 2023 a 2024 novou dynamiku. Dne 15. října 2024 byl s Albánií otevřen tematický okruh Základní zásady. V červnu 2024 byla na prvních mezivládních konferencích zahájena přístupová jednání s Ukrajinou a Moldavskem. Poté, co Černá Hora splnila prozatímní kritéria pro kapitoly týkající se právního státu, je na cestě k prozatímnímu uzavření dalších kapitol jednání. V březnu 2024 Evropská rada rozhodla o zahájení přístupových jednání s Bosnou a Hercegovinou. Na konci roku 2023 byl dokončen proces prověřování s Albánií i Severní Makedonií. Srbsko splnilo kritéria pro otevření tematického okruhu 3 (Konkurenceschopnost a růst podporující začlenění). Očekává se, že Srbsko v příštím roce urychlí práci na provádění reforem. Pokud jde o Gruzii, přestože v prosinci 2023 udělila Evropská rada Gruzii status kandidátské země, její proces přistoupení k EU byl mezitím de facto zastaven v důsledku opatření přijatých gruzínskou vládou od jara 2024. Dne 26. října 2024 hlasovali gruzínští občané v parlamentních volbách. Předběžná zjištění společné mezinárodní volební pozorovatelské mise vedené Úřadem OBSE pro demokratické instituce a lidská práva (OBSE/ODIHR) odhalila řadu nedostatků, k nimž v napjatém a vysoce polarizovaném prostředí došlo. Mezi nahlášené nedostatky patří mimo jiné nedávné legislativní změny volebního procesu, časté porušení tajnosti hlasování, procesní nesrovnalosti, zastrašování a tlak na voliče, které negativně

ovlivnily důvěru veřejnosti v tento proces. Tato předběžná zjištění potvrzují potřebu komplexní volební reformy, která byla zdůrazněna již v předchozích klíčových doporučeních. Turecko je kandidátskou zemí a klíčovým partnerem Evropské unie. Nicméně přístupová jednání s touto zemí jsou v souladu s rozhodnutím Rady od roku 2018 pozastavena. Přetrvávají vážné obavy v oblastech základních práv a právního státu, včetně nezávislosti soudnictví. Nedílnou součástí vztahů mezi EU a Tureckem je i nadále dialog o právním státu a základních právech. V návaznosti na strategické pokyny Evropské rady z dubna 2024 se vztahy s Tureckem vyznačovaly postupným opětovným navázáním spolupráce a byly učiněny konkrétní kroky ke konstruktivním výměnám o otázkách společného zájmu.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/2024-communication-eu-enlargement-policy_en



Pokrok v jednání mezi EU a UK o budoucí dohodě o spolupráci v oblasti hospodářské soutěže

Evropská komise a Spojené království dne 29. října dokončily technická jednání o dohodě o spolupráci v oblasti hospodářské soutěže mezi EU a Spojeným královstvím.

Budoucí dohoda o spolupráci v oblasti hospodářské soutěže umožní Komisi, vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž členských států EU, které prosazují právo EU v oblasti hospodářské soutěže, a Úřadu Spojeného království pro hospodářskou soutěž a trhy přímo spolupracovat při vyšetřování. Jedná se o první dohodu o spolupráci v oblasti hospodářské soutěže v EU, která umožňuje i vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž spolupracovat přímo s orgánem pro hospodářskou soutěž třetí země, jak to předpokládá TCA pro Spojené království.

Dohoda o spolupráci stanoví, že důležité vyšetřování v oblasti ochrany hospodářské soutěže a spojování podniků si budou vzájemně oznamovat. Umožní také koordinaci vyšetřování mezi zúčastněnými jurisdikcemi, pokud to bude nutné, a stanoví jasné zásady spolupráce, jejichž cílem je zabránit jakýmkoli konfliktům mezi jurisdikcemi. Pokud jde o výměnu důvěrných informací, bude i nadále vyžadován souhlas podniku, který informace poskytuje.

Více informací je k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_5468



Nová pravidla pro posílení kybernetické bezpečnosti kritických subjektů a sítí EU

Komise dne 17. října přijala první prováděcí pravidla pro kybernetickou bezpečnost kritických subjektů a sítí podle směrnice o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii (směrnice NIS 2). Prováděcí akt podrobně popisuje opatření k řízení kybernetických bezpečnostních rizik, jakož i případy, kdy by incident měl být považován za významný, a společnosti poskytující digitální infrastruktury a služby by jej měly oznamovat vnitrostátním orgánům. Dnes přijaté prováděcí nařízení se bude vztahovat na konkrétní kategorie společností poskytujících digitální služby, jako jsou například poskytovatelé služeb cloud computingu, poskytovatelé služeb datových center, internetová tržiště, internetové vyhledávače a platformy sociálních sítí. Pro každou kategorii poskytovatelů služeb prováděcí akt rovněž stanoví, kdy je incident považován za významný.

Přijetí prováděcího nařízení se shoduje s lhůtou, v níž mají členské státy provést směrnici NIS2 ve vnitrostátním právu, tedy do 18. října 2024.

Více informací je k dispozici v češtině zde: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/nis2-commission-implementing-regulation-critical-entities-and-networks>



Řízení proti Česku o porušení právních předpisů

Komise dne 3. října zveřejnila říjnové případy porušení právních předpisů EU ze strany členských států. Pokud jde o Česko, jedná se o následující záležitosti:

Evropská komise se dnes rozhodla zaslat dodatečné odůvodněné stanovisko Česku (INF(2012)2239), jelikož nezajistilo soulad s čl. 32 odst. 3 a čl. 35 odst. 7 vízového kodexu (zamítnutí žádosti o udělení víza) ve spojení s článkem 47 Listiny. Vízový kodex je hlavním právním předpisem EU v oblasti vízové politiky, který stanoví postupy a podmínky pro vydávání krátkodobých víz pro návštěvy nepřesahující 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů. Stanoví rovněž pravidla pro letištní průjezdní víza. Vízový kodex stanoví povinnost členských států zajistit právo na odvolání proti zamítnutí žádosti o udělení víza, prohlášení víza za neplatné nebo proti zrušení víza. Kromě toho Listina základních práv EU přiznává jednotlivcům v případě porušení práv a svobod zaručených právními předpisy Unie právo na účinný prostředek nápravy před soudem. Komise se domnívá, že české právní předpisy stále nejsou plně v souladu s požadavky stanovenými ve vízovém kodexu a povinnostmi vyplývajícími z Listiny základních práv Evropské unie. Dotčená sporná ustanovení českého vnitrostátního práva omezují rozsah soudního přezkumu. Důvody zamítnutí žádosti o

udělení víza (vnitřní bezpečnost, veřejný pořádek atd.) uvedené ve vnitrostátních ustanoveních jsou ze soudního přezkumu vyloučeny. Komise se proto rozhodla vydat Česku odůvodněné stanovisko. Tato země má nyní dva měsíce na to, aby odpověděla a přijala nezbytná opatření. Pokud tak neučiní, může se Komise rozhodnout, že věc předloží Soudnímu dvoru Evropské unie.

Evropská komise se dále dnes rozhodla zaslat odůvodněné stanovisko Česku (INFR(2022)2033), jelikož plně neprovedly pravidla EU pro vnitřní trh s elektřinou stanovená ve směrnici (EU) 2019/944, která stanoví klíčová pravidla, pokud jde o organizaci a fungování unijního odvětví elektroenergetiky. Lhůta pro provedení směrnice ve vnitrostátním právu uplynula 31. prosince 2020. Komise zaslala výzvu Česku v květnu 2022 poté, co dospěla k závěru, že ne všechna ustanovení směrnice byla v jeho vnitrostátních právních předpisech provedena. Po přezkoumání jejich odpovědí a oznámených vnitrostátních prováděcích opatření má Komise za to, že Česko směrnici stále neprovedly v plném rozsahu. Česko má nyní dva měsíce na to, aby přijalo nezbytná opatření a oznámilo je Komisi. Pokud tak neučiní, může se Komise rozhodnout, že věci předloží Soudnímu dvoru Evropské unie.

V návaznosti na výzvy zasláné v dubnu 2024 se dále Evropská komise rozhodla zaslat odůvodněné stanovisko Česku (INFR(2024)2039), jelikož stále nezmocnilo své jmenované koordinátory digitálních služeb za účelem provádění nařízení o digitálních službách. Kromě toho rovněž nestanovilo pravidla pro sankce za porušení tohoto nařízení. Cílem nařízení o digitálních službách je zvýšit v EU bezpečnost online prostředí. Členské státy měly do 17. února 2024 určit koordinátory digitálních služeb – nezávislé regulační orgány, které budou dohlížet na provádění a prosazování nařízení o digitálních službách. Plně zmocnění koordinátoři digitálních služeb v každém členském státě mají zásadní význam pro výkon nových práv zavedených v rámci nařízení o digitálních službách, například pro zajištění toho, aby uživatelé mohli podávat stížnosti na platformy. Neobdrží-li Komise uspokojivé odpovědi do dvou měsíců, může věc předložit Soudnímu dvoru Evropské unie.

Více informací je k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/inf_24_4561

Soudní dvůr Evropské unie: zástupci členských států jmenovali devět soudců a jednoho generálního advokáta

Zástupci vlád členských států dne 3. října jmenovali devět soudců a jednoho generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie. Soudní dvůr Evropské unie se skládá ze Soudního dvora a Tribunálu.

Dva soudci byli jmenováni k Soudnímu dvoru: pan Niels Fenger (od 7. října 2024 do 6. října 2027) a pan Andreas Kumin (od 7. října 2024 do 6. října 2030).

Dále bylo jmenováno sedm soudců Tribunálu: pan Juraj Schwarcz (od data vstupu tohoto rozhodnutí v platnost do 31. srpna 2028), pan Hervé Cassagnabere (od 7. října 2024 do 31. srpna 2025), pan Raphaël Meyer (od 7. října 2024 do 31. srpna 2028), paní Suzanne Kingstonová (od 1. září 2025 do 31. srpna 2031), pan Colm Mac Eochaidh (od 1. září 2025 do 31. srpna 2031), pan José Martín y Perez de Nanclares (od 1. září 2025 do 31. srpna 2031), pan Miguel Sampol Pucurull (od 1. září 2025 do 31. srpna 2031).

Kromě toho byl generálním advokátem Soudního dvora jmenován pan Andrea Biondi, a to na období od 7. října 2024 do 6. října 2030.

Nový sankční rámec vůči Rusku

Rada dne 8. října v reakci na destabilizující činnosti Ruska v zahraničí zavedla nový rámec omezujících opatření. Díky tomuto rámci se EU bude moci zaměřit na jednotlivce a subjekty zapojené do činností a politik vlády Ruské federace, které podřívají základní hodnoty, bezpečnost, nezávislost a integritu EU a jejích členských států i mezinárodních organizací a třetích zemí. EU bude od nynějška schopna reagovat na řadu hybridních hrozeb, jako jsou narušování volebních procesů a fungování demokratických institucí, ohrožení a sabotáže hospodářských činností, služeb veřejného zájmu nebo kritické infrastruktury, využívání koordinovaných dezinformací, zahraniční manipulace s informacemi a vměšování, nepřátelské činnosti v kyberprostoru, účelové využívání migrantů a další destabilizující činnosti. Rozhodnutí, které vychází z návrhu vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella, je součástí reakce EU na pokračující kampaň Ruska v oblasti hybridních činností, která v nedávné době nabyla na intenzitě v podobě nových operací prováděných na evropské půdě. Díky tomuto nově zavedenému rámci se na osoby a subjekty zařazené na seznam bude vztahovat zmrazení majetku a občané a společnosti z EU jim nebudou moci zpřístupňovat finanční prostředky. Na fyzické osoby se navíc bude vztahovat zákaz cestování, který jim zabrání ve vstupu na území EU i v průjezdu přes něj.

Více informací je k dispozici zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/10/08/russia-eu-sets-up-new-framework-for-restrictive-measures-against-those-responsible-for-destabilising-activities-against-the-eu-and-its-member-states/>

Rada přijala nový právní předpis o požadavcích na bezpečnost digitálních produktů

Rada dne 10. října přijala nový právní předpis o požadavcích na kybernetickou bezpečnost produktů s digitálními prvky, který má zajistit, aby produkty, jako jsou domácí kamery, chladničky, televizory a hračky připojené k internetu, byly před

uvedením na trh bezpečné (akt o kybernetické odolnosti). Nové nařízení má zaplnit mezery ve stávajícím právním rámci v oblasti kybernetické bezpečnosti tím, že zavádí celounijní požadavky na kybernetickou bezpečnost týkající se projektování, vývoje, výroby a dodávání hardwarových a softwarových produktů na trh s cílem zabránit překrývání požadavků, které vyplývají z různých právních předpisů v členských státech EU. Toto nařízení se bude vztahovat na všechny produkty, které jsou přímo nebo nepřímo připojeny k jinému zařízení nebo k síti. Určité výjimky existují u produktů, pro něž jsou požadavky na kybernetickou bezpečnost stanoveny již ve stávajících pravidlech EU, například u zdravotnických prostředků, leteckých výrobků a automobilů. Nové nařízení vstoupí v platnost dvacet dní po vyhlášení a začne se používat 36 měsíců po vstupu v platnost, přičemž některá ustanovení se použijí dříve.

Více informací je k dispozici v češtině zde:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-100-2023-REV-1/cs/pdf>



Rada s konečnou platností schválila balíček týkající se ochrany průmyslových vzorů

Rada dne 10. října přijala balíček týkající se průmyslových vzorů: revidovanou směrnici o právní ochraně průmyslových vzorů a pozměněné nařízení o průmyslových vzorech Společenství. Na základě znění, která byla dnes přijata, se aktualizují stávající právní předpisy o průmyslových vzorech s cílem zlepšit jejich ochranu v éře digitálních průmyslových vzorů a 3D tisku. Směrnice a nařízení, si kladou za cíl zlevnit a usnadnit postup zápisu průmyslových vzorů na úrovni EU a budou jimi harmonizovány postupy mezi evropskými a vnitrostátními systémy. Rovněž se jimi zavádí tzv. „ustanovení o opravách“ s novými pravidly, na jejichž základě mají být z ochrany průmyslových vzorů vyňaty náhradní díly používané k opravě složených výrobků (jako jsou například náhradní díly pro odvětví opravy automobilů). Bude platit harmonizované přechodné období, které umožní, aby během přechodu ze stávajícího právního rámce na dnes přijatou legislativu byly stávající průmyslové vzory součástí složených výrobků odpovídajícím způsobem chráněny. Členské státy budou mít 36 měsíců na to, aby přijaly nezbytná opatření k provedení této směrnice ve vnitrostátním právu.

Více informací je k dispozici v češtině zde:
<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/10/10/intellectual-property-council-gives-its-final-approval-to-the-designs-protection-package/>



Nová pravidla odpovědnosti za výrobky do souladu s požadavky digitální éry a oběhového hospodářství

Rada dne 10. října přijala směrnici, kterou se aktualizuje právní předpis EU v oblasti občanskoprávní odpovědnosti. Vzhledem k technologickému vývoji, novým obchodním modelům oběhového hospodářství a stále globálnějším dodavatelským řetězcům se EU rozhodla zlepšit svůj soubor pravidel týkajících se odpovědnosti za výrobky. Nová pravidla týkající se odpovědnosti jsou nejen přínosem pro spotřebitele, ale podporují rovněž zavádění a využívání nových technologií a zajišťují výrobcům právní jasnost a rovné podmínky. Definice „výrobku“ se rozšiřuje i na digitální výrobní soubory a software. Odpovědnost za vadný výrobek, který byl prodán na jejich platformě, mohou stejně jako všechny ostatní hospodářské subjekty nést rovněž on-line platformy, pokud plní úlohu uvedených subjektů. Pokud je výrobek opraven a modernizován mimo kontrolu původního výrobce, měla by odpovědnost nést společnost nebo osoba, která výrobek upravila. Uplatnění práva na náhradu škody bylo usnadněno zajištěním toho, aby poškozená osoba, která uplatňuje nárok na náhradu škody u vnitrostátního soudu, mohla za účelem prokázání svého nároku požádat o přístup k relevantním důkazním prostředkům, které má výrobce k dispozici. Aby bylo zajištěno, že spotřebitelům bude poskytnuta náhrada za škodu způsobenou výrobkem vyrobeným mimo EU, může podle nových pravidel nést za škodu odpovědnost společnost, která daný výrobek dováží, nebo zástupce zahraničního výrobce se sídlem v EU. Pokud se poškozený spotřebitel při prokazování vady daného výrobku nebo příčinné souvislosti mezi vadou a způsobenou škodou potýká s nadměrnými obtížemi, může soud rozhodnout, že žalobce je povinen prokázat pouze skutečnost, že je pravděpodobné, že daný výrobek byl vadný, nebo že jeho vada je pravděpodobnou příčinou škody. Členské státy mají na provedení směrnice dva roky.

Více informací je k dispozici v češtině zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-7-2024-INIT/cs/pdf>



Rada přijala směrnici o strukturách zahrnujících akcie s násobným hlasovacím právem

Rada dne 8. října formálně přijala směrnici o strukturách zahrnujících akcie s násobným hlasovacím právem pro společnosti, které chtějí obchodovat se svými akciemi na některých finančních trzích. Cílem dnes přijatého právního předpisu je usnadnit vlastníkům malých a středních podniků přístup k tržnímu financování, aniž by tím ohrozili kontrolu nad svými společnostmi. Ačkoli právní předpisy EU kotaci malých a středních podniků na finančních trzích umožňují, mnoho podnikatelů se o tom zdráhá uvažovat kvůli obavě, že v důsledku vstupu nových akcionářů ztratí kontrolu nad svými společnostmi. Jedním z nástrojů, jak tomu zabránit, je struktura zahrnující akcie s násobným hlasovacím právem, která dává ovládačím akcionářům

(tj. zakladatelům společnosti) možnost mít více hlasů na akcii, než mají ostatní investoři. Dnes přijatá směrnice zavádí na úrovni EU minimální harmonizaci, která odstraňuje překážky přístupu malých a středních podniků se strukturami zahrnujícími akcie s násobným hlasovacím právem nejen na trhy pro růst malých a středních podniků, ale také k jakémukoli jinému mnohostrannému obchodnímu systému otevřenému obchodování s akciemi malých a středních podniků.

Směrnice zároveň zavedením záruk v otázkách, jako je způsob přijímání klíčových rozhodnutí na valných hromadách, chrání práva akcionářů, kteří vlastní akcie s nižším počtem hlasů na akcii (buď prostřednictvím maximálního počtu hlasů stávajících akcionářů v porovnání s novými účastníky, nebo omezením rozhodnutí, která může valná hromada přijímat kvalifikovanou většinou). Směrnice rovněž vyžaduje opatření v oblasti transparentnosti pro společnosti, které mají strukturu zahrnující akcie s násobným hlasovacím právem a své akcie kotují, a to s cílem pomoci investorům přijímat investiční rozhodnutí (prostřednictvím zveřejňování aktualizovaných ročních účetních závěrek). Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA) vypracuje regulační technické normy týkající se nejvhodnějšího způsobu označování akcií s násobným hlasovacím právem. Členské státy mají na implementaci směrnice dva roky.

Více informací je k dispozici v češtině zde:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/10/08/listings-on-european-stock-exchanges-council-adopts-the-listing-act/>

JUDIKATURA:



SDEU: Rozsudek Soudního dvora ve věci C-548/21 Bezirkshauptmannschaft Landeck, ze dne 4. října 2024

Přístup policie k údajům obsaženým v mobilním telefonu se nutně neomezuje na boj proti závažné trestné činnosti. Předpokladem pro tento přístup je ovšem předchozí povolení soudem nebo nezávislým orgánem a musí být přiměřený. Přístup policie k osobním údajům uchovávaným v mobilním telefonu může v průběhu trestního vyšetřování představovat závažný, ba dokonce zvlášť závažný zásah do základních práv dotčené osoby.

Rakouská policie zabavila mobilní telefon adresáta balíku poté, co při kontrole na omamné látky konstatovala, že tento balík obsahuje 85 gramů konopí. Následně se neúspěšně pokusila o odemčení mobilního telefonu, aby získala přístup k informacím v něm obsaženým. Neměla ovšem souhlas státního zástupce nebo soudce, nezdokumentovala své pokusy o odemčení telefonu ani o ničem neinformovala dotčeného. Ten následně napadl zabavení svého mobilního telefonu u rakouského

soudu. Teprve v rámci tohoto řízení se dozvěděl o pokusech o odemčení telefonu. Rakouský soud se Soudního dvora táže, zda rakouská právní úprava, která umožňuje policii takto postupovat, je v souladu s unijním právem. Podotýká, že za trestný čin, za který je dotčená osoba stíhána, lze uložit trest odnětí svobody ve výši maximálně jednoho roku, a jedná se tedy pouze o přečin.

Soudní dvůr nejprve upřesnil, na rozdíl od tvrzení některých vlád, že se příslušná unijní právní úprava aplikuje nejen v případě úspěšného přístupu k osobním údajům obsaženým v mobilním telefonu, ale také v případě pokusu o přístup k nim. Soudní dvůr dále konstatuje, že přístup policie k osobním údajům uchovávaným v mobilním telefonu může představovat závažný, ba dokonce zvláště závažný zásah do základních práv dotčené osoby. Z těchto údajů, mezi které patří např. zprávy, fotografie a historie vyhledávání na internetu, lze totiž případně zjistit velmi přesné informace o soukromém životě dotčené osoby. Navíc mohou zahrnovat zvláště citlivé údaje. Závažnost vyšetřovaného trestného činu představuje jeden z hlavních parametrů při posuzování přiměřenosti takto závažného zásahu. Považovat samotný boj proti závažné trestné činnosti za důvod pro přístup k údajům obsaženým v mobilním telefonu, by však nepřiměřeně omezovalo vyšetřovací pravomoci příslušných orgánů. To by vedlo ke zvýšení rizika beztrestnosti u trestných činů obecně, a tedy k ohrožení utváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva v Unii. Takový zásah do soukromého života a ochrany údajů proto musí být stanoven zákonem, což znamená, že vnitrostátní zákonodárce musí dostatečně přesně definovat skutečnosti, které je třeba zohlednit při posuzování, a to zejména povahu nebo kategorie dotčených trestných činů. Takový přístup musí ostatně podléhat předchozí kontrole ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu, s výjimkou řádně odůvodněných naléhavých případů. Tato kontrola musí zajistit spravedlivou rovnováhu mezi legitimními zájmy souvisejícími s potřebami vyšetřování v rámci boje proti trestné činnosti na straně jedné a základními právy na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů na straně druhé. V neposlední řadě musí být dotčená osoba informována o důvodech povolení přístupu k údajům, a to v okamžiku, kdy již sdělení této informace nebude moci ohrozit vyšetřování.

Kompletní text rozsudku je k dispozici zde:
<https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-548/21>



ESLP: Rozsudek Machalický proti České republice (stížnost č. 42760/16), ze dne 10. října 2024

Evropský soud pro lidská práva jednomyslně rozhodl ve věci Machalický proti České republice, že došlo k porušení čl. 6 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (presumpce nevinny).

Proti stěžovateli bylo v souvislosti s kauzou H-SYSTEM v roce 2003 zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu v 90. letech, kdy působil

v pozici ředitele banky. V průběhu řízení byl však skutek, pro který byl stěžovatel stíhán, překvalifikován na méně závažný trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku, u kterého platí kratší promlčecí lhůta. Ta v daném případě již uplynula, a trestní stíhání stěžovatele tak musel být zastaveno. Stěžovatel se následně domáhal odškodnění za nezákonné stíhání, avšak neúspěšně. Jeho žádost byla Ministerstvem spravedlnosti zamítnuta. Také vnitrostátní soudy potvrdily, že zákon o odpovědnosti státu za škodu přiznává nárok na odškodnění jen osobě, proti které vedené trestní stíhání bylo zastaveno se závěrem, že se trestného činu nedopustila, což ale nebyl případ stěžovatele. Nejvyšší soud konkrétně uvedl, že v případě stěžovatele bylo trestní stíhání zastaveno s opačným závěrem; stěžovatel se jednání naplňujícího znaky trestného činu dopustil, jeho trestnost však byla promlčena. Stěžovatel před ESLP namítal, že v řízení o náhradě škody došlo k porušení jeho práva na presumpci nevinu.

ESLP potvrdil, že Úmluva nepřiznává osobě obviněné z trestného činu právo na odškodnění v případě zastavení trestního stíhání. Samotné zamítnutí žádosti o náhradu škody odůvodněné tím, že nelze ze zastavení trestního řízení automaticky dovozovat, že stíhání bylo od počátku nezákonné, by tedy porušení čl. 6 odst. 2 Úmluvy nepředstavovalo. Problematické z hlediska presumpce nevinu byly nicméně formulace obsažené v odůvodnění civilních soudů. Ty dle názoru ESLP odrážely jednoznačný názor, že se stěžovatel trestného činu dopustil, ačkoliv v předchozím trestním řízení nebyl pravomocně uznán vinným. ESLP proto shledal porušení čl. 6 odst. 2 Úmluvy.

Celý rozsudek ESLP naleznete anglickém jazyce zde: <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-236186>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK